

Bostads AB Poseidon

– granskning av verksamhetsåret 2015

Januari 2016

Bostads AB Poseidon. Granskning av verksamhetsåret 2015
Diarienummer: 170/15

Lekmannarevisorer: Lars Bergsten och Lars-Ola Dahlqvist
Yrkesrevisor: Lisa Nöjd

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Granskning av verksamheten	6
Grundläggande granskning	6
Granskning av bolagets process för hantering av kommunfullmäktiges prioriterade mål	7
Granskning av det vråkningsförebyggande arbetet	10
Granskning av styrelsens ansvar och arbetssätt	15
Ekonomiska prognoser	16
Uppföljning av offentlighet och sekretess	17
Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	19
Språkbruk och revisionstermer	20

Sammanfattning

Bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att bedöma om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning
- processen för hantering av kommunfullmäktiges prioriterade mål
- styrelsens ansvar och arbetssätt
- vräkningsförebyggande arbete
- ekonomiska prognoser
- uppföljning av offentlighet och sekretess.

Granskningen visar att delar av bolagets verksamhet har brister som behöver åtgärdas. Därför lämnar lekmannarevisorerna följande rekommendationer:

Tabell: Sammanställning av rekommendationer

Område	Rekommendation
Processen för hantering av kommunfullmäktiges prioriterade mål.	Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att utarbeta ett inriktningsdokument i enlighet med kommunfullmäktiges budget och riktlinjer.
Bolagets vräkningsförebyggande arbete.	Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att bolaget för den statistik som kommunfullmäktige ställer som krav för vidare rapportering till moderbolaget. Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att se till att bolaget säkerställer att socialtjänsten informeras i de ärenden och inom den tid som kommunfullmäktige slår fast i sina riktlinjer.
Uppföljning av offentlighet och sekretess.	Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen och verkställande direktören att se till att en arkivbeskrivning och en arkivförteckning upprättas. Rekommendationen lämnades år 2014 och utifrån uppföljningen under 2015 görs bedömningen att rekommendationen kvarstår.

I övrigt bedömer lekmannarevisorerna att bolaget har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Granskning av verksamheten

Bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer. Lekmannarevisorernas uppdrag är att bedöma om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning ur ett internkontrollperspektiv och flera fördjupade granskningar¹.

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att revisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar följande delar:

- följsamhet mot kommunfullmäktiges ägardirektiv
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för budget och uppföljning
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för intern kontroll
- styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- beslutsunderlag
- hantering av särskilda uppdrag från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige
- bolagets handlingar på stadens hemsida.

¹ Se lekmannarevisorernas granskningsplan, april 2015

Bolagets handlingar på stadens hemsida

Enligt kommunfullmäktiges Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag ska samtliga dagordningar, handlingar och protokoll i bolagets styrelse finnas tillgängliga på stadens hemsida. Granskningen visar att bolaget inte har levt upp till detta krav under året.

Enligt uppgift från Göteborgs Stadshus AB beror avsteget från stadens riktlinjer bland annat på att den it-plattform som staden använder inte klarar att hantera alla handlingar från stadens bolag. Under hösten 2015 har Göteborgs Stadshus AB i samarbete med Intraservice byggt upp en ny portal för att komma tillrätta med detta problem. Arbetet med att ta fram en ny portal är ännu inte färdigställt i alla delar. Enligt information från Göteborgs Stadshus AB beräknas en lösning för att kunna lägga upp alla handlingar på stadens hemsida vara färdigt tidigt under år 2016.

Lekmannarevisorerna kommer under kommande år att följa upp bolagets arbete med att publicera dagordningar, handlingar och protokoll på stadens hemsida.

Lekmannarevisorernas översiktliga bedömning är att bolaget i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som omfattats av den grundläggande granskningen.

Granskning av bolagets process för hantering av kommunfullmäktiges prioriterade mål

Utgångspunkter i granskningen

Kommunfullmäktiges (KF) årliga budgetbeslut är det övergripande styrdokumentet för stadens samtliga nämnder och bolag.

Utifrån KF:s budget ska styrelsen utarbeta och besluta om ett inriktningsdokument för den egna affärsplanen. I första hand ska styrelsen bryta ner KF:s prioriterade mål och inriktningar och anpassa dem till sin verksamhet. I inriktningsdokumentet ska det tydligt framgå hur KF:s prioriterade mål ska uppnås. Därefter kan ytterligare prioriteringar och formuleringar göras utifrån den egna verksamhetens förutsättningar.²

² KF:s budget 2015 och Regler för budget och uppföljning

Enligt fullmäktiges Riktlinjer och direktiv för stadens bolag, antagna på bolagsstämman 2014, svarar dotterbolagen inom Framtidenkoncernen för genomförande av verksamheten med utgångspunkt i bolagsordning, ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, riktlinjer och direktiv för ägarstyrning samt övriga ägardokument. Då moderbolaget svarar för ägarstyrningen följer att styrelsen också beaktar moderbolagets inriktningsdokument och affärsplan i arbetet med det egna inriktningsdokumentet.

Fullmäktige är tydlig med att ansvaret för framtagande och beslut om inriktningsdokumentet inte kan delegeras.³

När styrelsen har beslutat om inriktningsdokumentet ska den delegera utarbetandet av affärsplan till bolaget. Affärsplanen ska baseras på inriktningsdokumentet och innehålla konkreta och kvantifierbara mål samt beskriva hur målen ska nås. Affärsplanen behandlas och beslutas därefter av styrelsen som har det övergripande ansvaret.⁴

Enligt fullmäktiges Regler för budget och uppföljning ska styrelsen kontinuerligt få uppföljning av den egna verksamheten utifrån såväl fullmäktiges mål som bolagets egna prioriteringar.⁵ Ur ett kommuncentralt perspektiv anges förutsättningarna för uppföljning i kommunstyrelsens årliga anvisningar. För år 2015 gäller att styrelserna i uppföljningsrapport två (UR2) ska ange hur målen har värderats, hur målen har tagits an samt på vilket sätt valda aktiviteter/strategier kan bidra till måluppfyllelse för hela staden. Inom Framtidenkoncernen är det moderbolaget som är rapportrande enhet till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och Stadshus AB. Dotterbolagen ansvarar för att rapportera till moderbolaget.

lakttagelser

Under året har styrelsen haft två konferenser, en i juni och en i september. Vid junikonferensen diskuterade styrelsen inriktningsdokumentet och vid konferensen den 1-2 september behandlades det ytterligare. Den 23 september fattade styrelsen beslut om inriktningsdokumentet för år 2016 och vid styrelsemötet den 19 oktober om bolagets affärsplan.

Föregående år såg beslutsgången ut på samma vis, inriktningsdokumentet beslutades den 29 september och affärsplanen den 19 oktober.

³ KF:s budget 2015 och Regler för budget och uppföljning

⁴ KF:s budget 2015 och Regler för budget och uppföljning

⁵ KF:s Regler för budget och uppföljning

I inriktningsdokumentet framhålls att en stor mängd av skrivningarna i fullmäktiges budget har beröring med bolagets verksamhet. Vidare anges att bolaget är ett viktigt instrument för staden för att skapa en långsiktig hållbar utveckling och att bolaget spelar en viktig nyckelroll i samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling; socialt, ekologiskt samt ekonomiskt. Styrelsen lyfter tre fokusområden.⁶ Inom ett av dessa områden nämns fullmäktigemålet att ”öka bostadsbyggandet”. I övrigt preciseras inte vilka av fullmäktiges mål bolaget avser att arbeta med.

I bolagets affärsplan ges beskrivningen att dokumentet ansluter till kommunfullmäktiges budget, moderbolagets affärsplan och ett bolagsspecifikt brev, styrelsens mål och inriktningsdokument samt bolagets interna strategidokument. Vidare beskrivs bolagets viktigaste aktiviteter för år 2016 med utgångspunkt i moderbolagets åtta områden för en hållbar framtid.⁷ Till dessa anges aktiviteter som ska genomföras för att nå måluppfyllnad. Avslutningsvis redogörs för koncernens mål och mätetal samt kommunfullmäktiges prioriterade mål. De av fullmäktiges mål som berör koncernens verksamhet har markerats med ett kryss.

Moderbolaget är rapporterrande enhet till Stadshus AB, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för samtliga dotterbolag. Inom moderbolaget har ansvaret för att fånga in dotterbolagens arbete med kommunfullmäktiges mål fördelats på flera medarbetare. Metoden för att inhämta informationen varierar beroende på hur de ansvariga har valt att arbeta.

Bolagets verksamhetsrapportering till styrelsen sker löpande och utgörs av ett bildspel. Under året har bolaget tre prognostillfällen och två ägardialogmöten med koncernledningen.

Bedömning

Utifrån den granskning som gjorts bedömer lekmannarevisorerna att styrelsen bör utveckla sin process för hantering av fullmäktiges prioriterade mål.

Granskningen visar att styrelsen diskuterar fram och beslutar om ett inriktningsdokument som pekar ut tre områden som väsentliga för bolaget att arbeta med under kommande år. Lekmannarevisorernas bedömning är dock att detta dokument saknar en tydlig koppling till

⁶ Om- och tillbyggnad, nyproduktion och personalfrågor.

⁷ Livsmiljö, Bostadsutbud, Ett sammanhållet Göteborg, Miljöpåverkan, Öppenhet och transparens, Ekonomi, Arbetsförhållanden och Kunskapsutveckling.

fullmäktiges mål. Enligt fullmäktiges budget och riktlinjer ska styrelsen i första hand bryta ner fullmäktigs prioriterade mål och inriktningar och anpassa dem till sin verksamhet. I inriktningsdokumentet ska det också tydligt framgå hur målen ska nås. Därefter kan styrelsen göra ytterligare prioriteringar och formuleringar utifrån den egna verksamhetens förutsättningar.

Styrelsens inriktningsdokument innehåller skrivningar om att fullmäktiges budget har flera beröringspunkter med bolagets verksamhet. Vilka dessa beröringspunkter är kan förtydligas. I syfte att visa en högre följsamhet mot kommunfullmäktiges budget och riktlinjer bedömer lekmannarevisorerna att styrelsen bör utveckla sin process för hantering av fullmäktiges prioriterade mål. Lekmannarevisorerna lämnar därför följande rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att utarbeta ett inriktningsdokument i enlighet med kommunfullmäktiges budget och riktlinjer.

Granskning av det vräkningsförebyggande arbetet

Utgångspunkter i granskningen

År 2005 tillsatte regeringen en utredning om vräkningar och hemlöshet. Utredningen utmynnade i en strategi för att motverka hemlöshet. Ett av målen i strategin var att ”antalet vräkningar ska minska och inga barn ska vräkas”. För Göteborgs Stad finns en nollvision avseende barnvräkningar och en strävan efter en stad utan hemlöshet.

År 2012 beslutade kommunfullmäktige om en riktlinje för det vräkningsförebyggande arbetet. Riktlinjen syftar till att såväl regeringens som stadens politiska ambition nås.

Utgångspunkten i riktlinjerna är bestämmelser i socialtjänstlagen, hyreslagen och det samverkansavtal från den 1 april 2011 som slöts mellan Göteborgs Stad och bostadsmarknadens parter.

Genom riktlinjerna ger kommunfullmäktige ett gemensamt uppdrag till stadsdelsnämnderna och de kommunala bostadsbolagen att arbeta vräkningsförebyggande. Kommunfullmäktige uttrycker att det är genom ett gemensamt långsiktigt förebyggande arbetssätt som antalet barn som drabbas av avhysning ska minska.

I hyreslagen⁸ regleras hyresvärdarnas underrättelseskyldighet till socialtjänsten då en hyresgäst riskerar att avhysas på grund av obetald hyra eller störning. I det avseendet går Göteborgs Stad längre än det strikt lagstadgade. Fullmäktige menar att det preventiva arbetet ska inledas långt innan en uppsägning av hyresavtalet kan ske, bland annat genom att informera socialtjänsten i alla situationer en uppsägning av hyresrätten för en barnfamilj riskerar att inträffa. Oavsett lagstadgad skyldighet, ska därför socialtjänsten underrättas vid upprepad misskötsamhet med hyran samt vid olovlig andrahandsuthyrning. Syftet är att ge socialtjänsten möjlighet att utreda om det finns barn som berörs.

Fullmäktiges riktlinjer slår också fast att ”det är angeläget att inom Göteborgs Stad utveckla en gemensam kunskapsbas för att sammanställa resultatet av det vräkningsförebyggande arbetet.” Stadsdelsnämnderna och de kommunala hyresvärdarna ska därför, utöver antalet avhysningar, även föra löpande statistik över hur många av dessa avhysningar som drabbar barnfamiljer. Av statistiken ska det gå att utläsa antalet barn som berörs, därför ska även umgängesbarn ingå. Uppgifterna ska sammanställas och redovisas i samband med årsrapporten till kommunstyrelsen.

Enligt Göteborgs Stads strategi och plan mot hemlöshet⁹ ska staden intensifiera det vräkningsförebyggande arbetet. Förvaltnings AB Framtiden pekas ut som en viktig aktör i detta arbete. Åtgärder ska sättas in snabbt och tidigt när det finns risk för vräkning och påtvingad uppsägning. Till stöd för genomförande av handlingsplanen finns 23 konkreta aktiviteter, som även innehåller ansvarsfördelning och roller. Förvaltnings AB Framtiden har utsetts som ansvarig för två av dessa aktiviteter.

lakttagelser

I granskningen har intervjuer genomförts med representanter för huvudkontoret och för två av bolagets åtta distrikt¹⁰. Granskningen visar att arbetssätten skiljer sig åt mellan de två distrikten.

Speciellt för det ena distriktet är att de har utbildade boendekonsulenter som arbetar särskilt för att förebygga vräkningar. Distrikten har också i olika omfattning en bra samverkan med socialtjänsten.

⁸ Jordabalk 12 kap. §§25, 44

⁹ Göteborgs Stads strategi och plan mot hemlöshet 2015-2018

¹⁰ Distrikt Öster och Hjällbo

Under åren 2013 till 2015 har bolaget genomfört 21, 34, respektive 16 avhysningar¹¹.

Hysesärenden

Rutinen för hyresärenden går i huvudsak till så att bolaget skickar ett inkassokrav till hyresgästen ungefär den sjunde dagen i månaden efter det att skulden har uppstått. I intervjuerna framkommer att distriktet med boendekonsulenter har som rutin att ringa hyresgästen för att reda ut orsaken till att hyran inte har betalats redan vid det första tillfället då hyran inte har betalats i tid. För att fånga upp återupprepade sena betalare genomför samma distrikt hembesök tillsammans med socialtjänsten (så kallade inkassopromenader). Detta innebär att inkassokravet överlämnas personligen till hyresgästen. Om det vid ett hembesök visar sig att det finns barn med i bilden tas särskilda hänsyn.

För det andra distriktet skickas inkassokrav på sedvanligt vis med posten. För detta distrikt gäller att hyresgästen i detta läge kan kallas till samtal som i vissa fall genomförs tillsammans med socialtjänsten.

Enligt uppgifter från huvudkontoret gäller en gemensam rutin för samtliga distrikt¹² då kontakt med hyresgästen inte kan etableras trots upprepade försök. Rutinen innebär att ärendet går vidare till Collector som anordnar delgivning om uppsägning. Samtidigt informeras socialtjänsten.

För bolaget som helhet gäller att inga avbetalningsplaner upprättas, däremot kan anstånd beviljas och korttidsavtal upprättas. Bolaget arbetar även mycket med riktad information om autogiro exempelvis i samband med olika trivselaktiviteter.

Störningsärenden

För samtliga distrikt gäller att då Störningsjouren har meddelat en konstaterad störning skickas varningsbrev till hyresgästen med kopia till socialtjänsten. För att förhindra uppsägning på grund av störning kan distriktet kalla den störande hyresgästen till ett samtal. Också så kallade medlingssamtal kan genomföras mellan den störande hyresgästen och den som har blivit störd.

¹¹ Bolaget har 26 603 lägenheter år 2015

¹² Förutom distriktet med egna boendekonsulenter som hanterar dem på egen hand.

Distriktet med boendekonsulenter arbetar även med tidiga insatser i form av hembesök tillsammans med socialtjänsten. Har en barnfamilj fått flera konstaterade störningar utan att rättelse har gjorts och boendekonsulenterna bedömer att avhysning är aktuellt kontaktas alltid socialtjänsten. En arbetsplan kan då upprättas mellan socialtjänsten, hyresgästen/barnfamiljen och distriktet. I planen framgår bland annat vilka insatser familjen beviljas i syfte att störningarna ska upphöra.

För samtliga distrikt gäller att då en störning leder till eventuell uppsägning, underrättas socialtjänsten samtidigt som hyresgästen.

Olovlig andrahandsuthyrning

Vid misstanke om olovlig andrahandsuthyrning skickas ett brev till förstahandshyresgästen där distriktet förklarar sin misstanke och ber om förklaring. Vid en konstaterad olovlig andrahandsuthyrning där rättelse inte har skett inom en månad sätts avhysningsprocessen igång. Distriktet med boendekonsulenter uppger att om det berör en barnfamilj försöker de hitta lösningar via socialtjänsten. I vissa fall kan distrikten bistå med hjälp till annat boende. I övrigt meddelas inte socialtjänsten vid olovlig andrahandsuthyrning.

Statistik

Statistik förs på distriktsnivå över antal avhysningar och på bolagsövergripande nivå innefattar verksamhetsrapporteringen en redovisning av de totala avhysningarna per månad och år. Umgängesbarn ingår inte i statistiken.

Bolaget rapporterar sju gånger per år till moderbolaget antal avhysningar varav antal barnfamiljer.

Bedömning

Granskningen har visat att samverkan med socialtjänsten sker i varierande omfattning. Lekmannarevisorernas bedömning är därför att bolaget bör se över samverkansformerna med stadsdelsnämnderna i syfte att utveckla dem i de fall där samverkan inte är tillfredsställande. Bedömningen är också att bolaget bör utveckla arbetssätten mellan distrikten så att de blir mer enhetliga.

Vidare har det i granskningen framkommit att socialtjänsten informeras vid konstaterad störning och då hyresskuld föreligger. Det är dock inte styrkt att socialtjänsten informeras i ett tidigt skede vid alla tillfällen barn riskerar att vräkas, exempelvis vid olovlig andrahandsuthyrning. Det är inte heller säkerställt att statistik förs i den omfattning som fullmäktige slagit fast.

Studier har visat att vräkningar har mycket negativa effekter på barn oavsett om vräkningen verkställs eller ej, därför är det viktigt att utveckla en gemensam kunskapsbas för vräkningsförebyggande arbete i enlighet med fullmäktiges riktlinjer. En förutsättning för det är att statistiken förs utifrån gemensamma definitioner. I det avseende bedömer lekmannarevisorerna att det inte kan styrkas att bolagets statistik över vräkningar genomförs i enlighet med den definition av barnfamilj som fullmäktige uttrycker. Också när det kommer till vad som är en vräkning är det viktigt att statistiken förs utifrån en och samma definition. Enligt Socialstyrelsen är påtvingad avflyttning den övergripande term som beskriver tre olika typer av ofrivilliga avflyttningar från en bostad¹³.

Den sammanfattande bedömningen är att bolaget i huvudsak bedriver det vräkningsförebyggande arbetet i enlighet med fullmäktiges riktlinjer men att det går att förbättra ytterligare. Lekmannarevisorerna uppmanar styrelsen att se till att de iakttagelser som framkommer i granskningen blir ett bidrag i det, utifrån Göteborgs Stads strategi och plan mot hemlöshet 2015-2018, pågående koncerngemensamma arbetet.

Lekmannarevisorerna lämnar följande rekommendationer till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att bolaget för den statistik som kommunfullmäktige ställer som krav för vidare rapportering till moderbolaget.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att se till att bolaget säkerställer att socialtjänsten informeras i de ärenden och inom den tid som kommunfullmäktige slår fast i sina riktlinjer.

¹³ En *informellt påtvingad avflyttning* innebär att hyresvärden säger upp avtalet varvid hyresgästen godtar uppsägningen och flyttar självmant. Vid en *formellt påtvingad avflyttning* sker en rättslig prövning antingen för att hyresgästen har bestridit uppsägningen eller för att hyresvärden har vänt sig direkt till myndigheterna (Kronofogden eller Hyresnämnden) för ett formellt beslut grundat på hyresgästens påstådda normbrott. Hyresgästen flyttar självmant efter det formella beslutet. Begreppet *vräkning* används då ett beslut om en formellt påtvingad avflyttning har lagts till grund för en ansökan om vräkning till Kronofogden. Den påtvingade avflyttningen sker därefter genom att flytten från bostaden säkerställs av Kronofogden, ibland med polis närvarande.

Granskning av styrelsens ansvar och arbetssätt

Utgångspunkter i granskningen

Enligt kommunallagen får en kommun, efter beslut av kommunfullmäktige, lämna över vården av en kommunal angelägenhet, för vars handhavande en särskild ordning inte föreskrivits, till ett aktiebolag. När så sker ska bolaget följa aktiebolagslagen. I aktiebolagslagen står det bland annat att bolagets styrelse ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Vidare ska styrelsen förhålla sig till de regler, krav och instruktioner ägaren uppställt i bolagsordningen och lämnat vid bolagsstämman.

Granskningen av styrelsens ansvar och arbetssätt syftar till att bedöma om bolagets styrelse möter den kravbild som den står inför. Kravbilderna utgår bland annat från aktiebolagslagen, bolagsordningen, kommunfullmäktiges budget, riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag samt bolagets ägardirektiv. Som dotterbolag i en koncern styrs bolaget dessutom av sitt moderbolag.

I granskningen har bolagets styrdokument och styrelsehandlingar granskats. Utöver detta har styrelsen fått besvara en enkät. Resultatet av denna enkät har sedan presenterats för styrelsen av lekmannarevisorerna i syfte att skapa en dialog kring vad som framkommit i enkätsvaren och till viss del även i dokumentgranskningen.

lakttagelser

Granskningen visar att bolaget har en god följsamhet mot styrande lag, bolagsordning och riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag. Nödvändiga styrande dokument är utarbetade och antagna. Avstämning med bolagets auktoriserade revisor visar också att bolaget i huvudsak har en god ordning. Inte heller moderbolaget har något att anmärka vad gäller bolagets rapportering.

I ett avseende har lekmannarevisorerna dock noterat en brist. Aktiebolagslagens 8 kapitel § 44 säger att anmälan till Bolagsverket om vem som har utsetts till styrelseledamot, styrelsesuppleant, styrelsens ordförande, verkställande direktör, vice verkställande direktör, särskild delgivningsmottagare och firmatecknare ska göras första gången när bolaget anmäls för registrering och därefter *genast* när ett förhållande som har anmälts eller ska anmälas för registrering har ändrats.

Bolagsverkets tolkning av begreppet *genast* i detta sammanhang, innebär att anmälan för registrering ska ske så snart bolagsstämman, där styrelseledamöter och styrelsesuppleanter har utsetts, har hållits. Anmälan behöver inte vara fullständig för att ändringen ska få verkan, men det måste klart framgå av anmälan vilken ändring som skett i styrelsens sammansättning. Därefter kan kompletteringar göras.

Detta krav infördes i aktiebolagslagen den 1 januari 2006 med anledning av problem med ekonomisk brottslighet¹⁴. Betydelsen av lagändringen är att förändringar i styrelsens sammansättning har verkan först från den tidpunkt då anmälan om ändringen kommit in till Bolagsverket eller från den tidpunkt som anges i anmälan. Detta gäller såväl inträde i styrelse som avsägelse av uppdrag. Motsvarande gäller för verkställande direktör och firmatecknare.

Granskningen utvisar att bolaget inte har agerat följsamt mot detta lagkrav då tiden mellan årsstämma och till det att bolaget lämnade in anmälan för registrering uppgick till 44 dagar. Registreringsansökan som inlämnats till Bolagsverket har inte kunnat registreras på grund av brister i ansökan. Effekten av detta blir att tiden för registrering har förlängts ytterligare.

Bedömning

Utifrån dokumentgranskningen bedöms att styrelsen hanterar sitt uppdrag på ett tillfredställande sätt. Utifrån det möte som hölls med styrelsen då resultatet av enkätsvaren presenterades bedömer lekmannarevisorerna att styrelsen är införstådd med sitt ansvar som ledamot och suppleant.

Samtidigt visar granskningen på brister när det gäller bolagets hantering av registrering av förändringar till Bolagsverket. Kravet på snabb registrering syftar till att säkerställa att enskilda styrelseledamöter, styrelsesuppleanter med flera med giltig verkan kan företräda bolaget. Det är också viktigt att tredje man alltid kan förlita sig på att registrerade uppgifter är korrekta. Då ledamot, suppleant med flera avgår är det av stor betydelse att avregistrering sker korrekt eftersom ansvaret och behörigheten upphör först då anmälan kommit in till Bolagsverket. Felaktigt kvarstående registreringar kan dessutom påverka den enskildes möjligheter till annat uppdrag, anställning eller rätt till arbetslöshetsersättning.¹⁵

Därför gör lekmannarevisorerna bedömningen att rutinerna för sådana anmälningsärenden bör ses över.

¹⁴ Företrädare registrerade i bolagsregistret hävdade att de avgått från sina befattningar och visade upp förfalskade stämmoprotokoll.

¹⁵ Innan anmälan kommit in till Bolagsverket kan en nyvald styrelse inte med giltig verkan företräda bolaget. Vid utträde gäller att ansvaret upphör först när anmälan kommit in till Bolagsverket. Motsvarande gäller vid utseende, avgång och entledigande av verkställande direktör samt vid bemyndigande och återkallelse av sådant bemyndigande till firmatecknare.

Ekonomiska prognoser

Under hösten 2015 har lekmanarevisorerna genomfört en större samlad granskning av prognosarbetet som omfattat totalt nio bolag. En sammanfattande rapport med iakttagelser och bedömningar har översänts till bolaget den 11 november 2015.

En förutsättning för god styrning och uppföljning av bolagens verksamheter är en väl fungerande process för ekonomistyrning. I den ekonomiska uppföljningen är prognoserna av central betydelse då de utgör underlag vid bedömning om åtgärder behöver vidtas för att de finansiella målen ska kunna uppnås. Det är väsentligt att i ett tidigt skede få grepp om resultatet och avvikelser mot budget.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolagets ekonomiska prognoser är tillförlitliga och om de därmed utgör ett tillfredsställande beslutsunderlag för styrelsen. Bedömning har gjorts utifrån hur prognosarbetet genomförs i förhållande till kommunfullmäktiges riktlinjer för budget- och uppföljning samt bolagets egna anvisningar. Granskningen har endast omfattat resultatprognoser. Granskningen har genomförts med hjälp av konsult.

Granskningen har utförts genom dokumentstudier och intervjuer med representanter från bolaget. För att bedöma träffsäkerheten i bolagets prognoser har de två sista prognoserna som bolaget lämnat i augusti samt oktober för åren 2012, 2013 och 2014 jämförts med helårsutfallet för respektive år.

Sammanfattningsvis är det vår bedömning, utifrån genomförd granskning, att bolagets prognoser i huvudsak är tillförlitliga. Granskningen visar dock att bolagets prognosarbete kan förbättras ytterligare och vi uppmanar därför bolaget att beakta de rekommendationer som framgår av konsultrapporten.

Uppföljning av offentlighet och sekretess

Lekmanarevisorerna granskade föregående år offentlighet och sekretess. Granskningen resulterade i att följande rekommendation riktades till styrelsen och verkställande direktören:

Lekmanarevisorerna rekommenderar styrelsen och verkställande direktören att se till att en arkivbeskrivning och en arkivförteckning upprättas.

Iakttagelser

Arkivnämnden beslutade den 27 maj 2015 om ”Riktlinjer till arkivreglemente avseende redovisning och gallring av allmänna

handlingar”. Riktlinjerna syftar till att fastställa att myndigheterna i Göteborgs Stad ska övergå till en processororienterad informationsredovisning och regler för detta. Detta innebär att myndigheter ska redovisa och strukturera sin information i form av allmänna handlingar och arkiv med utgångspunkt i verksamhetens processer. Myndigheterna ska upprätta en klassificeringsstruktur som utgår från hur verksamheterna ser ut och arbetar och som visar den allmänna handlingen under hela dess livscykel – från uppkomst till slutarkivering eller gallring – oavsett medium.

Bolaget har påbörjat framtagandet av en arkivbeskrivning och en arkivförteckning utifrån Regionarkivets föreskrifter.

Bedömning

Bedömningen är att bolaget har påbörjat ett arbete för att omhänderta den lämnade rekommendationen. Rekommendationen kvarstår dock tills dess att arbetet är slutfört.

Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av fullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer (gruppen benämns som Stadsrevisionen). Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses i regel två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse, en per bolag.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas i revisionsrapporter till fullmäktige löpande under året.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar all den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen.

Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas då revisorerna ser brister i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas då revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen påpekande, erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder bolaget eller nämnden har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6, Göteborg

Kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

**Göteborgs
Stad**